

Deficitul bugetar trebuie redus, dar majorarea taxelor nu trebuie sa fie singura soluție

Masurile fiscale vehiculate în ultimele zile, dar neasumate oficial de guvern, au produs un mic seim. Fie ca a vrut sa testeze reacția, fie ca s-a confruntat cu o "scurgere de informații" necontrolata, guvernul a aflat cu acest prilej ca va fi foarte dificil sa implementeze astfel de masuri. La fel de complicat va fi sa reduca și cheltuielile, chiar daca reprezentanții instituțiilor publice și ai companiilor de stat nu sunt la fel de vocali. Și nici cu reforma pensiilor speciale nu va fi deloc ușor - Curtea Constituționala tocmai a retrimis legea în parlament. Concluzia acestor zile este ca nicio categorie nu vrea sa cedeze din avantajele câștigate și întârzierea atât de mare a oricaror masuri sau reforme a dus la o acumulare nu numai de probleme economice, ci și de tensiuni sociale.

Deși este dificil de acceptat, abordarea de până acum a finanțelor publice ne-a adus într-un moment în care amânarea în continuare a oricaror masuri devine periculoasa pentru economie. De ce a amânat guvernul implementarea treptata, de ce au fost progresele atât de lente, de ce se încearca rezolvarea deficitului bugetar în principal prin taxe sunt tot atâtea întrebări legitime. Percepția ca statul nu vrea sa cedeze din avantaje și cauta soluții doar pe seama sectorului privat s-a înradacinat, chiar daca autoritațile vor sa arate ca se iau masuri dure și în sistemul public și au anunțat ca au facut primul pas.

În fond ramâne o mare problema: consolidarea fiscală fara de care România risca pierderea fondurilor europene și ratarea PNRR. Fara acești bani, nu doar deficitul bugetar se va adânci, cu efecte asupra datoriei publice și a costurilor de împrumut, dar recesiunea economica devine un risc real și atunci vor fi pierderi pentru toți. Daca privim lucrurile în ansamblu, ne vom da seama ca România este dependenta de banii europeni, iar ajustarea fiscală, adica reducerea treptata a deficitului bugetar, este necesara, iar fara reforme pe toate palierele - cheltuieli, venituri, administrare fiscală - nu se poate realiza. Din 2024, bugetul României ar trebui sa înregistreze un deficit de cel mult 3% din PIB. Deficitul bugetar a coborât de la 9,6% din PIB în 2020, la 6,7% în 2021 și la 5,6% anul trecut. În acest an ținta propusa este de 4,4% din PIB, dar deja este estimata la circa 6% din PIB. Cum a reușit România sa faca pașii spre consolidare fiscală, diminuând deficitul în ultimii doi ani, dar nu mai reușește în acest an? În buna masura explicația ține de evoluția buna a economiei care a crescut chiar peste estimari și de un efect fiscal pozitiv al inflației pentru încasarile bugetare. Se poate însa baza consolidarea fiscală doar pe factori conjuncturali sau trebuie sa mizeze pe reforme?

Desigur ca reformele sunt mereu dificile, ca nicio categorie nu vrea sa cedeze din avantaje și este greu de acceptat ca așa cum s-au creat de-a lungul timpului inechități în sistemul public - atât în ce privește remunerarea (salarii, sporuri, vouchere, indemnizații etc), cât și pensiile -, la fel au fost generate inechități și în mediul privat, unele categorii beneficiind de facilități, scutiri etc. Nu trebuie sa se înțeleaga ca toate facilitățile fiscale sunt rele și ar trebui eliminate, însa trebuie sa fim conștienți ca ele trebuie sa fie limitate în timp raportat la scopul care le-a fost atribuit inițial și ca e firesc ca, la un moment dat, sa fie evaluate și eventual eliminate. Nu este în niciun caz un argument pentru o fiscalitate mare, ci pentru reglarea sistemului fiscal și pentru întărirea capacității administrației fiscale în vederea combaterii evaziunii fiscale, ca și pentru reforme serioase în domeniul cheltuielilor statului. Până la urma este nevoie de venituri bugetare care sa acopere nevoile unui stat european cu servicii moderne de sanatare, educație, infrastructura etc. Și aici este miezul întregii probleme: modernizarea României pentru care sunt necesare reforme ale statului. PNRR a venit ca un proiect de țara în care fondurile europene sunt condiționate de reformele realizate. Consolidarea fiscala este o condiție printre altele ale acestui proiect, iar soluția pe termen lung este o abordare diferita care sa vizeze atât sistemul de taxare, cât și administrarea fiscala, salarizarea în sectorul public, pensiile, modul în care sunt cheltuiți banii publici, pentru ca în caz contrar, nu vom ieși din cercul vicios. Cum va reuși statul sa împace pe toata lumea este greu de înțeles atunci când dezbaterea reala lipsește. Reiterez nevoia de dialog în interesul tuturor pentru ca fara dialog ajungem la tensiuni greu de depășit, așa cum vedem deja în aceste zile.